Molotov, Vjacseszlav Mihajlovics (1890– 1988)

Szovjet-orosz kommunista politikus, külügyminiszter (1939–1949, 1953–1956), miniszterelnök (1930–1941).

Molotov 1890. március 8-án született Kukarka faluban (Brjanszki kormányzóság), kereskedő családban. (Eredeti családneve Szkrjabin volt, a Molotov nevet az illegalitásban vette fel.) A kazányi reáltanodában, majd a szentpétervári műszaki főiskolán tanult. 1906-ban lépett be a bolsevik pártba. A forradalom előtt a párt különböző hazai illegális újságjainál dolgozott.

Az októberi forradalom után különböző tisztségekben pártmunkás, 1921-től 1930-ig az SZKP KB egyik titkára, 1926-tól tagja a párt legszűkebb vezető csoportjának, a politikai irodának. A pártvezetésben folyó vitákban Sztálint támogatta. 1930-tól 1941-ig a Népbiztosok Tanácsának elnöke (miniszterelnök), 1939. május 3-tól a külügyi népbiztos is. 1939. augusztus 23-án ő írta alá náci Németországgal a Molotov–Ribbentrop-paktumot.

1941. május 6-án Sztálin átvette Molotovtól a miniszterelnökséget, de Molotov miniszterelnök-helyettes maradt a külügyminiszterség mellett. A világháború alatt részt vett a szövetségesek csúcskonferenciáin (Teherán, Jalta, Potsdam),

Sztálinnal a jaltai konferencián (1941)

ott volt San Franciscóban az ENSZ alapításánál a háború után a Külügyminiszterek Tanácsának ülésein, a párizsi békeszerződések (1947) aláírásánál. Molotov vezette

a szovjet küldöttséget 1947 nyarán a Marshall-tervet elindító párizsi konferencián. (A szovjet küldöttség hamarosan kivonult.) Külügyi népbiztosi funkciójából 1949. március 5-én váltotta le Sztálin.

Sztálin halála után, 1953. március 7-től Molotov megint külügyminiszter lett, 1956. június 1-ig. Már az SZKP XX. kongresszusa után megrendült a pozíciója, leváltásának közvetlen oka az volt, hogy múltja a szovjet–jugoszláv kapcsolatok rendezésének útjában állt.

1957 júniusában, miután szembefordult Hruscsovval, megfosztották párt- és állami vezető tisztségeitől, kinevezték a Szovjetunió mongóliai nagykövetének. 1960-tól 1962-ig a Szovjetunió képviselője volt Bécsben, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökségben. 1963-ban nyugdíjazták.

1986. november 8-án (97 éves korában) hunyt el Moszkvában.

„Vjacseszlav Molotov rendkívüli képességekkel rendelkező, hidegvérű és kíméletlen férfi volt – írta róla Churchill. […] Olyan társadalomban élt, sőt tört egyre magasabbra, amelyben mindig más alakot öltött az intrika, és állandó volt az életveszély. Ágyúgolyó formájú feje, fekete bajusza, megértő pillantása, rezzenéstelen, lapos arca, ügyes beszéde híven tükrözte jellemét és rátermettségét. Mindenkinél alkalmasabb volt rá, hogy egy kiszámíthatatlan gépezet politikájának eszköze legyen. Jómagam csak egyenlő félként találkoztam vele. […] Sohasem láttam embert, aki nála tökéletesebben testesítette volna meg a robot fogalmát. Mindennek ellenére azonban mégiscsak szemlátomást józan és kínosan csiszolt modorú diplomata volt. Hogy milyen volt a beosztottjaihoz, nem tudhatom. […] Egyetlen felesleges hangot sem adott ki. Mosolya maga volt a szibériai tél, szavait mintha patikamérlegen mérte volna ki, de közben előzékenyen viselkedett, s mindez együtt a szovjet politika tökéletes végrehajtójává avatta azokban a halálos években. […] Molotov, mióta az eszét tudta, testközelből ismerte a teljes felfordulást és a pusztulást. Vagy ő maga is veszélyben volt, vagy éppen ő hozott bajt másokra. […] Nagy szerencse, hogy idős koromra nem kellett olyan idegi megterheléssel szembenéznem, mint neki; inkább meg se szülessék az ember. Mazarin, Talleyrand, Metternich örömmel fogadnák be társaságukba, ha ugyan van olyan másvilág, ahová bolseviknak nem eretnekség belépnie.”

(Horváth Jenő)

Irodalom

- W.S. Churchill: *A második világháború.* Budapest, 1989. Európa Könyvkiadó.
- F. Csujev: *Szto szorok beszegy sz Molotovüm.* Moszkva, 1991. Terra.
- Font Márta, Krausz Tamás, Niederhaueser Emil, Szvák Gyula: *Oroszország története.* Budapest, 2001. Pannonica Kiadó.